СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 35. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 12. лютого 1931. VOL. XXXIX. No. 35. Jersey City, N. J., Thursday, February 12, 1931. THREE CENTS.

НЕ ДОПУСКАЮТЬ СОВІТСЬКОГО ДЕРЕВА

ВАШИНГТОН. — Секретар Мелон заявив, що уряд має докази, що совіти вживають вязнів до лісових робіт у чотирох округах на Білим морем, звідки вивозять до Америки дерево. Тому саме уряд заборонив довіз цього дерева, якого тут уживають до виробу паперу й інших цілей. Ті, що довозять дерево з Росії, мають доказати, що воно не походить з примусової праці, до якої совіти притягають вязнів і політичних засланців. Тоді його допустять.

Уряд каже, що доставці на тім не потерплять, бо дерево зачне напливати до Америки доперва пізною весною і літом, і є доволі часу, щоби пристосуватися до нового зарядження.

Тепер ще хочуть добитися від уряду такого самого заказу щодо довозу манґану.

ЧЕРВОНІ В КОНҐРЕСІ.

ВАШИНГТОН. — Комітет, зложений з 14 комуністів, хотів бачитись особисто з президентом палати послів, Лонґвортом, щоби вручити йому петицію в справі приспішення забезпечення на випадок безробіття. Та Лонґворт не хотів з ними бачитись і поручив своїй секретарці, щоби відобрала петицію. З того приводу прийшло між комуністами і секретаркою до довшого діяльоґу, який закінчився тим, що поліція почала викидати комуністів. Тоді допервa комуністи лишили свою петицію на столі.

В тім самім часі троє комуністів, два чоловіки й одна жінка, пробували звернути на себе увагу членів палати послів вигуками з ґалєрії, де вони сиділи. Поліція вигнала їх з ґалєрії. Комуністи хотіли, щоб їх арештувати, але поліція не мала якось охоти.

КОМУНІСТИ ЯК „БУҐІ МЕН".

ВАШИНГТОН. — Сенатор Блейн з Висканзин критикував зарядження влади, силою якого обставлено капітоль великим числом полісменів, щоб оборонити його перед демонстрацією комуністів. Блейн заявив, що боязнь перед комуністами є виплівом гістерії, а їх так треба боятися, як „буґі мена".

КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Один Ню Йорк зібрав яких 4,000 людей, котрі зійшлися на Юніон Сквер, щоби послухати комуністичних бесідників у справі безробіття.

По інших містах було в комуністичних демонстраціях усього по кількасот людей, і то мало хто з них належав до комуністів.

ГУВЕР ЖЕРТВУЄ НА ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ.

ВАШИНГТОН.—Президент Гувер передав Червоному Хрестови від себе $7,500, себто десятину своєї річної платні.

КАРА НА НЕОБЕРЕЖНИХ ШОФЕРІВ.

ОЛБАНІ. — Есемблимен Рой Гевит вніс законопроєкт, у якім пропонує змусити необережних шоферів держати на своїх автомобілях червону таблицю з буквами „Р. Д.", які означають „реклес драйвінґ".

Така таблиця коштуватиме $1. А приказати держати таку таблицю матимуть право комішенер руху, або суд. До них належатиме й право знесення кари.

СПЕКУЛЯЦІЯ ЗНОВУ ПІДНІМАЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — По довгих місяцях мертвоти нюйорська біржа знов ожила. Папери почали йти вгору і знову знайшлися тисячі охочих на нові... втрати.

НЕДОПУСКАЮТЬ ЖІНОК ДО АДВОКАТСЬКОЇ ПАЛАТИ.

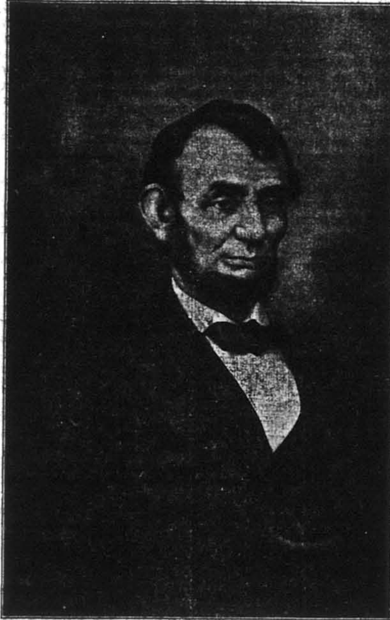
НЮ ЙОРК. — Два роки тягнулися дебати в „Бар Асосієйшен оф Ню Йорк" щодо цього, чи допустити там жінки-адвокатки. І вкінці станули на тім, щоби не допустити, бо кажуть, що коли основувано палату, то тоді не було мови про жінки, бо вони ще не були адвокатками. А крім того треба би палату переробляти для жіночого вжитку, а це потягає кошти. Тому рішено, що коли жінки хочуть мати свою палату, так хай її самі поставлять. Пропозиція в користь жінок перепала всього 30 голосами, а до вирішення треба було двох третин голосів.

З ФАРМЕРСЬКОЇ НУЖДИ.

БРАВНВУД (Тексас). — Фармер Г. А. Джонс зїв з родиною хліб, спечений з останків муки, одинокої поживи, яка була в хаті. По тій їжі він помер, а з ним двоє дітей. Жінку й троє дальших дітей відвезено смертельно хорих до шпиталю. Кажуть, що батько затруїв свідомо муку, щоби покінчити з життям, бо не міг вже дальше глядіти на нужду родини.

ЗАВИСОКІ ЦІНИ НА ХЛІБ.

ВАШИНГТОН. — Статистика виказує, що вже поспадали ціни на всі можливі артикули, але не спали на хліб, хоч пшениця дешева.

АБРАГАМ ЛІНКОЛН.

ПРИСУД ЗА НАПАД НА БАНК.

В пятницю, 23. січня, відбулася перед едмонтонським судом розправа проти Миколи Стефаника й Олекси Маковійчука за напад на банк в Мирнам і за кілька інших прогрішків. Обидвох стрінула висока кара, бо по сім літ тюрми.

У ВІННІПЕҐУ НАВІТЬ РИБИ ПЯНІ.

Богато людей, проходжуючихся понад ріку, що перепливає через Вінніпеґ, дивувалися, чому риби в тій ріці підпливали аж на поверхню води, перекручувались і виправляли ріжні штуки, гейби в цирку. Загадку згодом розвязано. Виявилося, що поліція виливає в ріку всю сконфісковану горівку, т. зв. „самогонку". В минулому році сотки ґальонів тої самогонки опинилися в ріці і тому не дивниця, що підпиті риби витанцьовують у воді.

ДИВНА КАТАСТРОФА ПОЇЗДУ.

Коли поїзд, що переїжджав з Ужгороду до Бречина, опинився під горою недалеко Ворошкя, нагло обірвалася скеля і покотилася на задні вози цього поїзду та засипало їх. Кілька возів скотилося з моста в воду, при чому згинув один залізничник, а двох пасажирів смертельно поранені.

ДІСЕЛЬКОРФСЬКИЙ ОПИР МАЄ НАСЛІДНИКА?

Між населенням Ліону (Франція) панує велике заворушення. Побоюються, що в місті здержується ученик і наслідник дісельдорфського масового вбийника. В останніх двох тижнях витягнули з Рони шістьох жіночих трупів. Здається, що в усіх шістьох випадках розходиться о морди в цілях [illegible] озкоші.

4 ПОЛЯКІВ, 67 ГРАБУНКІВ.

В Шикаго 4 Поляків, Ян Курнік, Яцек Дондальський, Матеуш Блянк і Войцех Ціхи, признались у суді, що за три дні допустилися 67 грабунків. Шикаґовські ґазети пишуть, що вони осягнули рекорд.

СЕЛЯНСЬКА ПІМСТА.

На Рівенщині в одному селі позасаджували селяни, для власного вжитку, по трохи тютюну. Цей тютюн власти сконфіскували і спалили. Пошкодовані селяни постановили пімститись, і перестали курити. Постанову свою переводять у той спосіб, що коли стрінуть кого зі своїх, що курить, виганяють з села і ще добре потурбують.

СЛІПА ТЕМІДА.

В жовтні минулого року суд у Бреславі засудив пекаря Германа Поля на 10 літ вязниці за вбивство своєї любовниці, хоч обвинувачений увесь час зізнавав, що він нічого не винен. Його засуджено тільки на підставі здогадів, що його любовниці не міг вбити ніхто інший тільки він, а підозріння збільшувалось і тому, що Герман Поль жив з убитою потім дівчиною у вічній незгоді. Засуджений пекар приняв кару і відсидів уже півтора року у вязниці, аж на днях виявилося, що він нічого не винен. А сталось це так: Відомий у тому місті бандит Шівек убив свою жінку і ще одну дівчину, а суд засудив його на кару смерти. Коли присуд мали виконати, серце Шівека сокрушилось і він признався, що це він убив і любовницю Германа Поля, щоб ограбити її. Шівека повісили, а Германа Поля зараз випустили на волю, ще й заплатили за втрачений час у тюрмі.

НА УКРАЇНІ ЗАМКНУЛИ 47 ЦЕРКОВ.

Союз комуністів-атеїстів на Україні зорганізував при помочи адміністративних властей широку антирелігійну пропаґанду. Внаслідок жадань цього союза замкнено 47 церков. В Печерській Лаврі, яку перемінено тепер в антирелігійний музей, відбувся карнавал, якого кульмінуючою точкою було відчинення гробів з мощами святих.

ДВА ПРИСУДИ СМЕРТИ.

Суд присяглих у Чорткові засудив на кару смерти (шибеницю) Анну Краєвську з Іваня Пустого за те, що втруїла оцтовою есенцією свою 3-дневну дитинку. Івана Кушнірчука, обвинувачено у співучасти в злочині, суд увільнив від вини та кари.

Суд в Перемишлі засудив Марію Щепанську, селянку із Журавиці, на кару смерти за те, що тому 10 літ вбила свого 19-літнього сина. Президент держави замінив їй цю кару на 15 літ тюрми.

ЗУБКОВ УМОВО ХОРИЙ.

Французька преса подає, що шваґер бувшого цісаря Вільгельма, Олександер Зубков, занедужав умово і що його перевезено до лічниці. Можливо, що Зубкова помістять у домі божевільних.

ПРОДАЄТЬСЯ ВУЛЬКАН.

Хто хотів би купити собі виґаслий уже вулькан, той нехай удасться до міністерства торговлі републики Гондурас в центральній Америці. Вулькан положений недалеко міста Колутека і має 2,200 метрів висоти. На узбочах вулькану є ліси й поклади сірки. Хто торгує долярами, той міг би легко купити собі ще й цей вульканик, що лежатиме колись у промисловій околиці. За вулькан дають уже 10,000 долярів.

ФАШИСТИ Й НАЦІОНАЛІСТИ ПОКИНУЛИ ЗАСІДАННЯ РАЙХСТАҐУ

БЕРЛІН (Німеччина). — Фашистівські та націоналістичні посли залишили засідання райхстаґу, як вони заявили, на знак протесту проти того, що парляментарна більшість обмежує їх права. В райстаґу внесено предложення виробити реґулямін, який не дозволяв би меншости саботувати, або дезорґанізувати працю парляменту. Фашисти й націоналісти грозять, що вони поїдуть до Ваймару, щоби там орґанізувати свій парлямент меншости.

Ці посли покинули засідання райхстаґу саме перед початком промови міністра справ заграничних, Курціюса. Вони заявили, що не візьмуть ніякої участи в обговоренню німецької закордонної політики, а їх ґазети не писатимуть нічого про німецьку закордонну політику. Та мимо такої демонстрації націоналістів і фашистів Курціюс виголосив про німецьку закордонну політику довшу промову, яка задовольнила більшість членів райхстаґу. Це остаточно скріпило становище уряду Брінінґа.

Курціюс виступив рішучо проти тих, хто говорить, що Німеччина повинна покинути Лігу Націй, бо вона не задовольняє німецьких інтересів. Він каже, що не зважаючи на всі свої хиби, Ліґа Націй дає можливість Німеччині боронити права національних меншин у Польщі, дає можливість леґально поставити справу Мемеля, який тепер перейшов до Литовців, справу Сарського вуглевого району й справу ревізії кордонів, коли для цього прийде час. Поза Ліґою Націй Німеччина не буде мати можливости винести ці справи перед леґальний міжнародній форум.

Що торкається справи репарацій, то Курціюс заявив, що Німеччина ніколи не ґарантувала й тепер не ґарантує, що вона може вповні виконати плян Йонґа. Німеччина лише згодилася спробувати, наскільки в неї вистане сили, виконати ті зобовязання які покладено на неї цим пляном. Що торкається пан-европейського союзу держав, то на думку Курціюса, багато в справі цього союзу виясниться на міжнародній конференції по обмеженню зброєння. Німеччина має домагатися, щоби всі держави мали однакове право, чи однакові застереження супроти їх збройних сил. Пан-европейський союз для Німеччини буде лише тоді підходячий, коли буде заснований на рівноправности держав переможців і переможених. Жадного союзу не може бути, коли держави переможці покладуть в основу наслідки своєї побіди в минулій війні.

РОСІЯ ВИВОЗИТИМЕ БАВОВНУ.

МОСКВА (СССР). — До збіжжа й сирівців, які тепер Росія вивозить за кордон по низькій ціні, має в біжучому році прийти ще бавовна. Коли всі пляни засіву бавовни й сподівання на врожай здійсняться, як того чекають большевики, то вони вивезуть за кордон кількадесять тисяч тон бавовни.

ІНДУСИ СХИЛЯЮТЬСЯ НА ПОРОЗУМІННЯ З АНҐЛІЄЮ.

АЛАГАБАД (Індія). — Надії на можливість порозуміння між Анґлією та Індусами зявилися після того, як частина індуських націоналістичних лідерів згодилася на те, що їм треба взяти участь у конференції, яка буде скликана Мек Донелдом в Індії для вироблення нової конституції Індії. Конференція ця має відбутися на підставі рішення лондонської конференції „довкола круглого стола".

Ближчі помічники Ґандія також схиляються до згоди взяти участь у цій конференції.

ШПИГУН ПРОСИТЬ ПОМИЛУВАННЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Бувший начальник румунської поліції, Надоя, який шпіонував за теперішним королем Каролем, коли той жив у Парижі, звернувся тепер до короля з проханням помилувати його. Надоя мешкає у Відні.

Він обіцює передати королеви всі інструкції й справи, які були звязані з слідкуванням за Каролем. Надоя каже, що він дасть вичерпуючі відомости в справі вломy до сейфу в помешканню Кароля два роки тому.

ЗАГРОЗА РОСІЇ ВСЬОМУ СВІТОВИ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Бувший премієрміністер, д-р Каралер, у парляментарній промові заявив, що великий злочин роблять ті держави, включаючи Чехословаччину й Америку, які технічними силами, кредитами та своїми машинами пособляють російським большевикам переводити в життя їх пятилітній плян.

Здійснення цього пляну значитиме загибіль світовій індустрії та хліборобству, від чого вперше чергу потерпить робітництво та селянство.

НЕ ПРИЗНАЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ СУДДІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Кілька соціялістів, поставлені перед суд за орґанізування збройної демонстрації проти Пілсудського, відмовилися зізнавати на суді й змусили власти вернути їх знову до вязниці. Таксамо оборонці відмовилися боронити їх доти, поки серед суддів буде знаходитися Нюман, якого призначив міністер судівництва.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АБРАГАМ ЛІНКОЛН

В лютім обходимо два свята: уродини Вашинґтона й уродини Лінколна. Сьогоднішний день відомий як „Лінколн Бирт Дей".

Коли відчинимо календар, то знайдемо при тих двох святах дуже часто таке пояснення, що уродини Вашинґтона святкують в усіх стейтах Злучених Держав, а уродин Лінколна не святкують у деяких полудневих стейтах.

Вже та замітка вказує нам, що в Америці є ще люди, а навіть цілі стейти, які ще досі не признають Лінколна великою людиною, які ще досі не можуть йому дарувати його боротьби, яку він повів за визволення Муринів.

Лінколна можна любити і ненавидіти. Це залежить від того, як хто понимає ті ідеали, за які Лінколн боровся. Коли ходить о широкі маси народу, то вони відчули, що Лінколн являється представником дійсного американського ідеалу свободи, та є символом протесту проти духового й фізичного гноблення людей. А хто є дійсним американським соборником, той таки мусить склонити голову перед Лінколном як великим обєдинителем, котрий не завагався кинути брата на брата, коли треба було ратувати єдність Американської Юнії. Бо для великих плянтаторів бавовни на полудні було миліше невільництво й користи з нього ніж Лінколнові кличі гуманности та ідеал соборности американського народу. І тому вони ненавиділи Лінколна за його життя і ту ненависть передали ще й своїм дітям і вони ще й нині не святкують памяти Лінколна.

Лінколн був великим американським громадянином і соборником, але разом з тим і великим ворогом американського імперіялізму. І тому він так завзято виступав проти війни Злучених Держав з Мексиком за Тексас.

Лінколн був також великим оборонцем соціяльно покривджених. Сам він походив з бідного роду, працював довгі літа як фармер і робітник, розумів душу й завдання робітників і тому саме проповідував „звязь усіх працюючих людей, усіх народів, мов та родів".

А в теперішних часах безробіття треба згадати за великого американського президента ще й тому, бо він учив, що „праця вища від капіталу і заслугує на більшу увагу".

І те треба памятати, що за ті всі ідеали кидали на нього церковні клятви і називали його публично „кльовном і малпою". Та все те не зломило Лінколна, великого освободителя і соборника. І тим він великий.

З ОСТАННІХ ХВИЛЬ

Яку справу в нас тепер не порушити би, завжди прийдеться повернути до справи „пацифікації". Вона заваготіла на всьому тутешньому житті. Не в тому змислі, немовби то нарід ще не прийшов до себе, немовби тратив охоту до життя, або надію на кращу будучність. Навіть у тих, що від побоїв не померли; у тих що не боряться зі смертю від ганґрини, — вже й тілесні рани гояться. Нарід віджив. Вже й пісні зложили людові поети про „пацифікацію". Одну таку пісню, що кінчилася рефреном „дай Боже нарік дочекати і вам це віддати", співали в підльвівських селах як коляду на „Рідну Школу". А що я це пишу на Щедрий Вечір, то закінчу й від себе — „Гой, дай Боже".

Одначе, згідно з правдою, треба сказати, що недавна „пацифікація" нікого в Польщі не обходить поза самими Українцями. І Парляментарна Репрезентація добула нарешті з важким трудом потрібну скількість підписів і поставила внесок у варшавському соймі. Але „нагло" він не буде трактований. Це вже заповідає урядова більшість. Вона каже, що то Німці намовили Українців ставити такий внесок саме на ту пору, коли в Женеві радить Ліґа „Націй". Яка там вона не є ця Ліґа, але й до неї вислали Українці сім жалоб, з яких чотири мають бути розглянені. В якому напрямі? — Можна згори надіятися, як можуть радити над нами без нас. З огляду на сесію цеї Ліґи, що благословить усі шубравства державних народів, польський уряд такий любий та милий, такий справедливий, що проголошує в соймі (10. січня) устами свого міністра заграничних справ таку заяву: „Польща стоїть на становищі, що меншостям треба запевнити повну свободу розвитку в ділянці народній (?), релігійній і культурній. Отже стоїмо на становищі льояльного виконування постанов, що випливають з перенятих міжнародніх зобовязань". І що зробить їм супроти того яканебудь „Ліґа"? Нічого. Вониж скажуть: миж самі проголосили, що мусимо виконувати ваші поручення.

Колиб так хотіти безпристрасно ствердити, чи було конечне те звірство, яке названо „пацифікацією", то направду, що самому урядові булоб а це важко відповісти. Польські круги заєдно толосили, що український „людек" спокійний а тепер говорить міністер внутрішних справ, що — коли саботажів не здержав „зрозумілий відрух" у польському таборі, коли „саботажників" не спамятали польські протестаційні віча й комітети самооборони, тоді уряд почав свою акцію при помочі „суцільних відділів поліції і війська". Сказав також міністер у соймі, як ця „акція" відбулася. „Відділи окружали село, начальники відділів взивали війта та громадську раду та жадали видачі зброї і вибухового матеріялу. У підозрілих осіб зривано підлоги й розшивано стріхи". (Наскільки знаю, то Українці в Америці мають про це дещо точніщі і повніщі відомости). „Справа українська (слово „українська" —в лапках!) це внутрішня справа польської держави", голосить урядовий табор у своїй пресі. Одначе можна сумніватися, чи передача наладнання польсько-українських відносин у руки поліціянтів та уланів зможе дати бажані наслідки. Але що робити.

В польську тюрму напроторено, по словам міністра внутрішних справ — 1,799 Українців, з яких 596 звільнено, а 1,143 передано судам. Незабаром (27. І.) почнеться перший політичний процес проти тих, яких обвинувачується в підпалах у Сокальщині й Радехівщині. Проти інших ще не підготовано обжалування. В бережанській тюрмі сидить ще 101 вязнів, бо один з них, Микола Виґідний з Жовнівки, бережанського повіту, повісився в тюрмі. У декотрих селах іде нова пацифікація, як от у Кривому, Саранчуках і Литятині (Бережани), Джурин (Чортківщина). До саботажів долучується нова змора. В деяких околицях не дивилися на заборону і йшли колядувати на „Рідну Школу", а тепер відбуваються ревізії та арештування. — Замісць кари на винних, переводиться ревізії за пацифікаційними матеріялами, як от 12. січня ц. р. у д-ра Матвія Стахова, ред. „Гром. Голосу" у Львові. Як зачуваємо, то команданти пацифікаційних відділів одержали відзначення! А в деяких околицях, як от у Сокальщині, вимагає староство від читалень, щоби вони до тижня повставляли вікна у зруйнованих пацифікацією будинках під загрозою грошевої кари. (Видно, що хтось чужий має приїхати на обзорини).

Правду сказати, то справа пацифікації нам уже остогидла. Остогидло про це й писати. Бо цього не викоріниться ні язиком, ні пером.

Не час бабратися у власних ранах, захоплюватися власним болем. Краще вже бодай думати про завтрішні потреби. На ніщо нам придасться покладатися на когось. Радше будьмо заєдно готові на кожну хвилю.

А з усіх домагань — кари на винних — нічого не буде. Є справді і такі польські політичні партії, які домагаються кари на винуватців, але не за пацифікацію, тільки за арешти бувших послів у Бересті. Кажуть, що Берестя сплямило польське імя. Але й це мабуть на те, щоби докучити урядові, але не з почуття людяности. Командант берестейської тюрми, полковник Берацький, показується прилюдно в публичних льокалях з офіційними людьми, як з президентом міністрів, як з кандидатом на міністра заграничних справ, ба навіть користає з запрошення пані маршалкової Пілсудської і йде до неї на чайок. Навіть розтрублює цю вістку офіційна аґенція по часописах. Немов відповідь прилюдній опінії. В останньому часі то навіть набрав відваги й виступив у Варшаві з прилюдним відчитом.

Керманич міністерії війни, ґен. Конарський, проголощує „приказ", в якому кажеться, що „берестейські офіцири поступали згідно з реґуляміном на підставі одержаних точних приказів". Це тоді, коли против тюремної влади в Бересті та поведінки супроти вязнів-послів — протестують широкі польські круги політичні, наукові, освітні, літературні, громадські і т. п. І ви хочете в Польщі права? Беріть, коли маєте силу!

А пан маршал Пілсудський відпочиває тимчасом на Мадейрі. Колисьтут навіть зволив зїсти два банани, як про це пишуть часописи.

Зростаюча нужда в польській державі дотикає особливо доймаючо український нарід. Не тільки тому, що на його землі не розбудований промисл, що його природні джерела вживає хто інший **проти нього**, але й спосіб оподаткування дошкулює, йому гірше: йому допікає адміністраційна шруба, не говорячи вже про знищення подіями останньої осени. Багато тепер говориться про рівновагу цін між рільничими й фабричними продуктами, але з того нічого не буде. Уряд „бажав би", щоби фабричні продукти подешевіли, але хоче це перевести без натиску, самим дораджуванням. Поки там ціни подешевіють, а може й ні, то деякі підприємства вже на те копто обнижують заробітну плату. І, колиб так дальше пішло, то впала би покупна сила, а тоді знов ціни держались би, бо не булоб спроможности купувати потрібні продукти. Зрештою — це все один блахман. У державній касі нема грошей на покриття видатків. Держава заставляє в Швеції свій сірничковий монополь на нових 20 років за позичку 30 міліонів долярів. Цілу уставу поладнав сойм (дослівно) за 5 мінут! На сплату відсотків підвищається ціну на сірничках так, що річний дохід має дати 32 і пів міл. золотих. Міністер скарбу каже, що „це обтяження таке „знікоме", що воно не затяжить на ніякій робітничій родині". Щоби ґазолінові запальнички не робили сірникам конкуренції, то їх обкладається високим податком. На селі, де нема покладного зайвого сотика, певно вернуть до давного кресала й губки. Це на Польщу якраз підхоже, в часі змагань до електрифікації в світі.

Супроти великанських видатків на поліцію й військо не стане тої позички, але є „добра воля" позичити ще у Французів міліярд франків (коло 25 міліонів дол.) на залізниці, а навть робиться ощадности в буджеті міністра освіти. Ніби — нам то нічого не вадить, бо ми відти й так нічого не користали; число наших шкіл до того зменшилося, що сьогодня доганяє нас навіть Прикарпатська Україн., донедавна мадярська провінція. Польський посол Баґінський з партії польських соціялістів, яким випадає ставати в обороні покривджених, дочекався за те кпин у польській пресі й напятнування, що домагався призначення 130,000 зол. на започаткування українського університету у Львові. За це названо його „оборонцем українців" (Українців подано малою початковою буквою в лапках). Це саме стільки, якби йому сказали „зрадник". Булоб цікаве питання, чи він був би такий внесок ставив, коли би був міг мати надію, що така сума може якнебудь помогти до відкриття українського університету, а ще й... у Львові.

Але й інші „благодати" ладить нашому народові теперішній польський уряд. Міністерія рільництва заповідає, що буде до того змагати, щоби перелюднені (?!) области середущої Польщі звільнити від надміру (?) людности, перекидаючи її в міру засобів на „креси" східні й західні. Себто — ні менше ні більше — а заповідає **нову кольонізацію**: Відомо, що Галичина — це один з найгустіше залюднених країв в Европі. Але це нічого не вадить. Прийде нова мазурська филя, щоб видирати землю нашим селянам і затирати її український характер.

З нашого народу вийшло було з Галичини при останніх виборах двох послів (інша річ — хто на них голосував бо,?), які належали до урядової партії Пілсудського: Бачинський, назначений урядом на комісаря величезної народної інституції „Народний Дім", якого уряд ратує вимираючих москвофілів, та свящ. о. Яворський Йосиф з Радехівщини, що то минулого року лишив був на Йордан свою парохію і з хором приїхав до Львова звеличати військовий обхід Йордану у Львові. Ще перед виборами заборонив був український гр.-кат. епископат священикам кандидувати до сойму. Тому й було знято навіть такі кандидатури священиків, яких нарід домагався. Інакше зробив „твердий" о. Яворський. Він дав себе вибрати, а за те суспендував його львівський митрополит. О. Яворський зробив відклик до Риму, хоч у тих справах відклику нема, та очевидно — без успіху. Тепер о. Яворський покорився, зрікся мандату й перепросив о. митрополита. В клюбі урядової партії в соймі — остався одинський мамут — Мих. Бачинський, представник „Руської Аґрарної Партії". Ця партія жаліється, що її уряд „копнув", а „тим самим копнув себе; бо колиб уряд поставив 8. членів тої партії на своїй листі кандидатів до сойму, то були би певно всі вісім вийшли послами".

Імпонуючі останні вибори до варшавського сойму, на які здобувся наш нарід, вибори, які ледви серед рівних обставин зміг би так перевести не знати який старий, політично вироблений нарід, декого не вдоволяють. Не так самим переведенням, як складом репрезентації. Дійшло до того, що „Українському Голосові" з Перемишля навіть вирвалося на адресу У. Парляментарної Репрезентації: „не признаємо правним і уповажненим представництвом західно-українського громадянства". Це мало би бути тому, що в часі, коли деякі кандидати були в арешті, переведено вибори.

Та цьому не порадиш; життя не зупиняється і на хвильку. Цього не бере ніхто траґічно. І не треба. Не можна цьому занадто й дивуватися, бо такі сильні потрясення, яких зазнав наш нарід в останьому часі, мусіли спричинити хвилеве нездорове поденервування в людей, опертих локищо не на організації, тільки на симпатіях одиниць, приналежних, хто зна, куди.

Львів, 18. січня 1931.

Вячеслав Пішков.

ЗОЛОТО

(3)

Холодний осінний вечір. На заході палає ще сонце, вкінці погасає зовсім. На біло-зеленому овиді видніють зариси чатинних дерев. Мертва тишина, вода в озері спить.

Горівки не богато. Та оба так понаїдалися, що аж отяжіли. Варнак переївся, аж відбивається йому, сопе, усміхається. Горівка щипає в жилах, тіло вдоволене внутрішнім теплом — для нього свято.

Варнак бється у нагі груди: — Братіку!... — і плаче.

Груди оброслі, а такі брудні, що навіть несхожі на груди. Здається, вони з глини. На шиї в нього на шнурочку хрестик.

— Братіку!... Він сопе, сльози котяться по його поморщеному лиці, обіймає Горюя: — Поцілуймося... люблю тебе ...дуже люблю! Направду... ах...

Цілує товариша, обслинює його. Горюй не противиться. Він досить залився спіртом, напхався каші, а тепер заволоділа ним задума. Йому збирається на плач.

— Братіку... Боже, а ми вже мало що не вбили один одного. Прокляття!

— Цілу качку зїв ти сам один!

— Собака з мене, чорт! Дай мені в пику! Ах, ти братіку мій братіку дорогенький!

— Хороба зайшла би на тебе! Ще трохи... і я був би пропав...

Та черево добре напхане, наче мішок, повнісенький вівса. Каша підходить аж до горла. І сердитість зникає з Горюєвої душі, він мякне, очі усміхаються, а під ними глибокі, зелені підкови. Сидить із напучнявілим животом, піднімається, похитується.

Ситі, обпиті кладуться біля ватри, щоби спати. Довірчиво наче два брати, кладуться один біля одного.

— Братіку!...

— Що? Янгол ти...

Пятьох їх вийшло було з копальні золота. А тамті три також були тут. Вони скрилися десь і перешіптуються. Так здається їм обом. Мерці встають...

— Дурні...

— Про кого говориш?

— Про нас... лиходії ми... жаль мені їх!

— Кого жаль тобі?

— Найбільше того молодого хлопця! Його найбільше... Такий бідненький, молоденький... — Горюй реве. — Страшно жаль мені його...

— Та він навіть і не здріґнувся. Він так спокійненько спав, а його... — Варнак рухає ліктями. — Раз, два, три... і вже йому прийшов кінець!

— Чортяка ти, душогуб! зітхає Горюй.

— Я це гаразд знаю. Та колиб ми їх не післали були на той світ, то ми мусілиб були здихати! А так жиємо — до чорта!

— Це все дурниця. Воно добре. Здається, начеб цього ніколи й не було, — жартує Горюй вишкірившись — та... коли вони прийдуть... тоді мені так важко на душі... Кров — вона мучить... шкода, брате, ах, яка кода...

Горюй глипає очима. Огонь бухає горячю. Добре було би тепер заснути. В животі так приємно, на душі також. Уже дрімав, а гадки не кидають його:

— Тому два роки я вбив пятьох — шепоче Варнак охрипло — ножем... зоперував їх... а шестий — то-то був собака. Йому першому всадив я ніж у тіло. Потім куховарка, купець, його жінка... тай її кодло... ой, холодно тут, страшно холодно...

— Лиходій ти, Варначе, — каже Горюй вже на-пів сплячи.

— Певно, що я лиходій... одначе я знаю дві гадини: це я й ти!

— Ти брешеш, ти не маєш милосердя... я інакший, ніж ти!

— Вже спи!

— Я с-п-л-ю... — бурмоче він з трудом.

Горюй пробуджується серед пітьми. Пробудив його якийсь дивний шелест. Наче мотика зашелестіла до галуззя.

— Він убє мене... — думає він.

Поглядає на-пів примкненими очими. Темно. І нараз забув він усе: вечір, нинішний день, минулий рік, усе здається йому сном. Отвирає пяні, глупі очі, глядить на пень дерева, на котелок із кашею, одначе нічого не може бачити виразно — все: сон. А в животі чує голод. Їсти!

Все — сон. Усе мряка — темна ніч довкола. Лише одно не сон: ця недобра правда, що Варнак іще тут. Золото. Качачі тельбухи. Закровавлені Варнакові уста.

...Дай бодай тельбухи...

...Забирайся до чорта...

Тихо... тихо...

Наче кіт зігнувся Варнак і підсувається до мотики... тихо...

Схопив — і вже веться Варнакове тіло без голови, в останніх судорогах.

— Гріх, гріх... — бурмоче Горюй — що я вчинив?...

Закрякав ворон, у мочарах кричать чорти.

— Золото! Воля! Ух!

И усе западається довкола нього, розпливається, зникає.

— Моя мотика!

Від сміху щипає його по всьому тілі.

— Моя ти люба, дорогенька мотико, моя одинока приятелько... Вона моя!

Горюй повзе по землі, підлазить до мотики, одначе він іще запаморочений, не всилі підвестися.

— Моя ти мотичко... з тобою... у двійку... ми живі!

І в захваті цілує окровавлену мотику — наче любку.

З трудом устає, копає Варнакову голову. — Ага, ти худобино... ось тобі твоя частка... І голова покотилася в яругу.

— Їсти! Мяса!

Витягнув ніж зза холяви, обертає трупа на всі боки, підняв сорочку вгору, потім сплюнув із обридженням:

— Сухий... чорт... ні трошечки мяса... проклятий!

Довго сидить так мовчки, непорушно, наче пень дерева.

Зійшло сонце. Мряки піднялися, розійшлися. В Горюковій голові прояснилося. На орябині співає снігур.

Нараз роздався вистріл. Іще не розійшлася хмаринка диму, а вже підкрався чорнобородий чоловік, ріща тріщить йому під ногами.

— Ага... двох їх було! — сказав він сам до себе — ваші злодійські ноги не ходитимуть уже...

Взяв золото, мотику та ніж, усміхнувся і пішов скоро стежиною.

(З російського переклав **М. Н.**)

(Конець).

— Дуже оригінально зроблений той страхопуд в директоровім огороді зі старим циліндром на голові.

— Що?! То це страхопуд на горобців! А я ціле літо, як переходив туди, кланявся, бо думав, що це наш директор.

ПОДЯКИ

Я, нижче підписана, членниця відділу 343. У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головному урядови за уділення мені з фонду допомогового 50 долярів, котрі мені дуже придалися в тяжкій біді.

Павлина Яршак,
Амгерст, О.

Я, нижче підписаний член бр. св. Михайла, від. 15 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головному урядови за уділення мені $75.00 з фонду запомогового.

Василь Пухта.

У „малопольській" цукорні.

Чужинець приїхав у „Всходню Малопольску" та поступив до цукорні. Питається дівчинки, що подає йому тісточка:

— Чи не збирає тебе охота їсти тісточка.

— О, добре би я вийшла, колиб я стала заїдати тісточка. Я вдоволена, як мені вдасться полизати тісточко!

НА ТЕМИ ДНЯ.

ПРАЦЯ ЗАСУДЖЕНИХ.

В Америці, Англії та в інших державах усе частіше підноситься питання про заборону ввозу до цих держав ріжних виробів та сирівців з радянської Росії. Противники допущення радянського краму в цивілізовані держави кажуть, що все, що вивозять з Росії, добуте трудом арештантів.

Та знаходяться ще такі, переважно з тих, що люблять в мутній воді рибку наловити, або чужим коштом добрий капітал нажити. Ці „рибалки" кажуть, що вони купують крам, добутий не арештантським трудом. Це вони підтверджують тим, що „робітники" на ріжних примусових роботах у Росії не були засуджені жадним судом.

Для них нічого не значить, що взагалі там, де нарід позбавлений всякого права не лише на вільний труд, але й на власне життя, суди не можуть існувати. Там панує лише адміністративна сваволя тюремщиків, якими в Росії є вся комуністична влада з численними своїми агентами. Тюремщики не судять своїх арештантів, а свавільно посилають на ріжні роботи, чи до темних буцигарень, як кому забажається.

Світові гандлярі й ріжні спекулянти кажуть, щоб у Росії знайти їм правий суд і тоді вони повірять, що крам, на якому вони роблять бариші, є дійсно виріб засуджених. Та це безсоромна гра слів, що лише промовляє до большевиків, яким потрібні такі контр-агенти для збуту їх краму, щоб далі панувати над міліонами обездоленого й обезправненого народу.

СТАРА ПОГОВІРКА НА НОВИЙ ЛАД.

У старину казали в Росії: „не так живи, як хочеться, а як Бог велить". Та тепер обставини змінилися й у Росії говорять: „не так живи, як хочеться, а як Сталін велить". Там тепер нема нікому життя ні громадського ні політичного, ні особистого. Сталінова катівська машина всіх перетворила в безправну масу, з якою вона, що лише хоче, те й робить.

Ляхи можуть позавидувати Сталінови та його „ребятам", що Пілсудському не пощастило завести такої доброї машини, щоби всіх зробити в Польщі пілсудчиками, як в Росії всі, хоч-не-хоч, а мусять кричати Сталінови: Осанна! й бути сталіністами.

ПАРЛЯМЕНТАРНІ АРҐУМЕНТИ.

В буджетовій комісії варшавського сойму підлсудчикам не подобалося, що хтось з членів комісії дозволив собі згадати імя Пілсудського, не ставши на позір перед тіню його некоронованої величности. В діло були пущені польські парляментарні арґументи для доказів правдивости й слушности пілсудчиків.

Тому, що близько не було уланів з нагайками, довелося пілсудчикам обмежитися своїми власними нястуками. Наочний доказ парляментарних польських арґументів був написаний на обличчу деяких послів, а під очима прибита сина печатка польської свободи й посольської недоторканости.

Польща стратила багато на тому, що ~~п. єип. блаженної~~ памяти в Бозі упокоївшийся Дзержинський, став всеросійським катом і орґанізував у Москві чекістську різницю для Леніна, а не у Варшаві для Пілсудського. Та можливо, що цю втрату колись надолужить якийсь тип з числа тих, що виявили себе ретельними виконавцями волі Пілсудського в часи „пацифікації" Галичини.

МОСКОВСЬКА ЕТИКА.

Коли навіть свідомий Українець здобуде собі якесь признання, то вся російська преса спішить перехрестити його в Росіянина. Але навпаки, коли що зробить неґативного хто-небудь із „старательних малоросов", чи взагалі з мешканців України, то російська преса спішить оповістити своїм читачам, що це поповнив Українець. Мовляв, нехай пляма падає на українське імя, щоби лише зберегти „чистоту рускаво імени".

Подібну замітку стрічаємо в одному з останніх чисел нюйорської російської ґазети для „старательних малоросов", „Новое Русское Слово". Десь в Юніондейлі парохіяни кацапської православної церкви побилися задля московського батюшки. Хоч ці парохіяни мабуть ще більше ненавидять Українців ніж редактори „Нового Русского Слова", всеж ця ґазета охрестила їх „Українцями", які побилися біля своєї церкви.

Звичайно буває, що й Українці бються й ми цього не ховаємо, бо взагалі в родині не без виродка. Але при чім тут Українці, коли бються „прихожане" московської церкви?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАПИСУЙМО ПРИ ГОРОЖАНСЬКИХ ПАПЕРАХ СВОЮ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ ЯК УКРАЇНСЬКУ.

Мимо того, що Департмент Праці вирішив, що при горожанських паперах можна записувати свою національність як українську, є богато випадків, що урядники не хочуть придержуватися цього зарядження, чи не знають, що такий розпорядок існує, або як це було в нас, кажуть записуватися як „Рутініенс". Ото громадянин Дмитро Бартніцький з Лорейн, О., подав у своїй аплікакції, що він є Українцем. На те повідомлено його, що уряд не вживає назви "Ukrainian" а тільки "Ruthenians."

Я зробив в імени гром. Бартніцького відклик і одержав таку відповідь:

U. S. Depertment of Labor
Washingnton, D. C.,
October 21, 1930.

No. M 1006 R.

Rev. Nicholas Levycky, Pastor Ukrainian-American Greek-Catholic Church, 2520 E. 31st St., Lorain, O.

Dear Sir:

Reference is made to your letter of October 16, 1930, in the case of Mitro Bartniski, whose application for registry was returned for various corrections among which was the request that Mr. Bartniski's race be noted as Ruthenian, instead of Ukrainian.

The Cleveland office has been instructed to accept applications where the race is indicated as Ukrainian.

Respectfully
Harry E. Hull,
Comissioner General.

Значить, що можна записуватися при вибиранню горожанських паперів Українцями і треба стояти при тім, бо таке є рішення Департаменту Праці в Вашинґтоні. Тільки треба памятати, що це відноситься тільки до того пункту, де є мова про національність, по анґлійськи "race" і не треба того мішати з державною приналежністю. Бо ми родилися приміром у Галичині, то не можемо писати „Україна", хоч як би хотіли, бо там тепер Польща й так уряд признає і записує. Але це не має нічого спільного з національністю. На тих самих паперах ми можемо й повинні вимагати, щоби була записана наша національність "race" як українська.

о. М. Левицький,
Лорейн, О.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Перше Українське Будівельне й Позичкове Товариство.

Українці в Америці назагал ще не доцінюють значіння будівельно-позичкових товариств. А саме ми, як робучий нарід, повинні більше ними цікавитися і їх підпирати, бо вони є великим добром. Вони вчать людей ощадности, і то, так би сказати, примусової. Завдяки їм сотки тисяч, а то й міліони робучих людей прийшли до посідання своїх власних домів.

В січні святкували будівельно-позичкові товариства століття свого істновання. Повстали вони в Филаделфії, а звідси поширилися по цілій Америці.

Спершу вони розвивалися самостійно, а потім підпали під контролю стейтів. Тепер господарка тих товариств є контрольована стейтовими урядниками, котрі переглядають усі книжки і видають свою опінію щодо діловодства урядників.

В пенсилвенійськім стейті було з днем 1. січня 1930 р. 3,899 будівельно-позичкових товариств, а в самій Филаделфії 2,825 товариств з 1,016 662 членами і обертають капіталом на суму $885,341,145.

Товариства ті контролює з боку стейту понад 50 урядовців, які слідять за господаркою тих товариств, до яких вкладають свої ощадности головно робучі люди.

А що ті товариства є дійсним добродійством, то й не диво, що ще тому 11 літ знайшлися в нас люди, які задумали поширити їх і між Українцями. В цей спосіб засновано „Перше Українське Будівельне й Позичкове Стоваришення". І ті, котрі стали членами того товариства, сьогодні можуть бути тільки вдячні тим одиницям, котрі їх до цього наклонили.

Минулого місяця був я на зборах цього товариства й прислухувався звітови стейтового контрольора (рахівника), котрий хвалив урядників за уміле ведення товариства та заявив членам, що перша серія уділів дійде до певної вартости за яких 6 місяців. В той спосіб ті, що взяли перші уділи, одержать по $2,000, а вплатили на ту суму тільки $1,380.

Чужий знавець хвалив господарку, а свої пускають ріжні сплетні, якими підкопують у загалу довіря до своєї інституції, чим наносять необчислимі шкоди.

Недавно читав я в филаделфійських ґазетах, що місцеві банки офірують велику нагороду для тих, котрі викриють тих людей, котрі підшептами проти банків спричинюють замішання. Здалося би знайти якийсь спосіб і на наші українські „підшепти".

Зруйнувати легко інституцію, а побудувати тяжко. Тому не даваймо підкопувати несовісним людям своїх інституцій, коли їх ведеться чесно й совісно.

Волод. Сеґінь.

ЧЕСТЕР ПА.

Нова сила.

До нашої громади прибув з Шикаґо громадянин Степан Мусійчук, довголітний народний працівник, бувший голов. писар, менаджер і редактор Січової Орґанізації, коли вона ще не була гетьманською.

Громадянин Мусійчук прибув до Честер на постійний побут разом з родиною і обняв посаду учителя рідної школи і хору при Українськім Народнім Домі при 4-тій і Ворд вулиці.

Можна надіятися, що життя в громаді піде тепер живішим темпом, коли маємо між собою випробуваного й ідейного працівника.

Громадянин.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Шевченкове Свято.

Хор Т-ва „Будучність", якого диріґентом є проф. Ю. Кириченко, задумує відсвяткувати 70-ті роковини смерти Тараса Шевченка концертом, який відбудеться в суботу, дня 21. березня 1931 р.

Проситься громадян памятати за це свято. А товариства просимо здержатися в той день від влаштовування інших вистав чи підприємств.

Управа.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Привітання делегата з краю.

В суботу, дня 31. січня, мав я нагоду бути на привітальній вечері, влаштованій у честь п. Омеляна Грибівського, відпоручника з Рідного Краю, котрий загостив до Шикаго, щоби і тут поділитися з громадянами думками про способи дальшої боротьби з ворогами.

Гостина відбулася в галі укр. прав. церкви при Ірі вулиці. Гостину приготовило Сестрицтво св. Ольги, а виконанням музичної програми занявся проф. Королишин. Тостмейстром був д-р Скеґар.

У численних промовах підношено конечну потребу допомоги активній боротьбі з окупантами українських земель.

С. Мусійчук.

ПОЛОНЕНІ З ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ ПОВЕРНУЛИ В РІДНИЙ КРАЙ.

До Букарешту прибули три Румуни, бувші полонені в Росії. Вони розказували, що втекли разом з 18 іншими полоненими з копалень вугля в Томску, де їх насильно задержали. Всі три пробралися до Одеси й сіли в чужий корабель та прибули в цей спосіб до Констанци. Всі три бувші полонені походять з Семигороду.

МОРД У РАДІВЦЯХ.

У ночи 14. січня виконано у Радівцях (Румунія) жорстокий морд на 60-літнім властителі дому, Ґерасімові Моту. Його дочка Анна й зять Артемій Марко зголосили поліції, що знайшли старого з підрізаною гортанкою й з розпореним животом у дровітні. Поліція заарештувала обоїх, бо підозріває їх в убивстві. Є підозріння, що вони вбили старого тому, щоби дістатися чимскорше до його майна.

ПРОТОКОЛ

ПЯТОГО КОНГРЕСУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(9)

Від імени Контрольної Комісії здав звіт о. сов. Лев Левицький, котрий заявив, що комісія провірила точно ціле фінансове діловодство Обєднання, а то всі збірки, посилки до краю, квити і звіти, і стверджує, що все було ведене у взірцевім порядку. Всі жертви, які прийшли до Обєднання, були вислані до краю так, як оцього собі жертводавці бажали. А господарка Обєднання була дуже совісна й така ощадна, що вже дешевше не є можливо вести такої інституції.

Дальше о. Левицький стверджує, що Контрольна Комісія звертає увагу, що Обєднання вібрало замало жертв в останніх двох роках на потреби Рідного Краю і висловлює бажання, щоби при Обєднанню зеднати всіх американських Українців. Дуже тяжко перебороти всі ті наклепи і поговірки, які спинаються на роботу Обєднання з боку його противників. За вісім літ праці Обєднання ті наклепи не припинились. Конгрес повинен завязати всіх американських Українців, щоби стали під прапор Обєднання і підтримали Рідний Край як у час теперішнього лихоліття, так і в дальшій його культурній і визвольній праці. Контрольна Комісія пропонує, щоби Конгрес дав вотум довіря уступаючому урядови Обєднання.

Д. Болюх завважує, що причина занадто малої жертвенности американських Українців лежить у тім, що Обєднання до сього часу не зробило порядку з домом, купленим був Українським Народним Комітетом і жадає, щоби Конгрес занявся тою справою.

о. Л. Левицький пояснює, що Обєднання не має нічого спільного ані з тим домом, ані з його управою. Ся справа вже була вияснена на попередних конгресах і Обєднання не є в силі полагодити тої справи так, як бажалося.

Д. Ом. Ревюк звертає увагу на факт, що Обєднання, згідно з постановою попереднього конгресу, старалося приневолити управу дому, купленого Комітетом, до передання грошей набутих дорогою продажі того дому на українські національні інституції. Се до певної міри зроблено. Однак Обєднання не може брати на себе відвічальности за роботу У. Н. Комітету і не може приняти дальшої акції. На конгресі нема ані одного члена управи Дому У. Н. Комітету і нема можливости з ними говорити.

Ред. Хандога признає, що коли зважити ті обставини, серед яких приходилось Обєднанню вести свою діяльність, то треба признати, що суми, зібрані Обєднанням на потреби Рідного Краю, є надзвичайно великі. Тому пропонує приняти пропозицію Контрольної Комісії про заяву довіря уступаючій управі Обєднання.

Д. Малик: В останніх роках Обєднання поступило вперед. Се треба признати і треба закинути старі справи, за які Обєднання не відповідає, а одобрити його діяльність і йти дальше вперед.

На внесення д-ра Борака, підтримане д. Бардаком, дискусію замкнено.

На внесення д. Титанича, підтримане д. Пипюком, **Конгрес приймає звіт уступаючого уряду Обєднання і дає йому вотум довіря.**

Конгрес приймає **протестаційні резолюції,** предложені д-ром Л. Мишугою:

(Резолюції вже були проголошені в „Свободі", ч. 249, з 25 жовтня 1930 р.).

В год. 1-шій предсідатель Ом. Ревюк проголошує обідову перерву до год. 2.30, з тим, що в год. 2-гій делегати зійдуться до спільної фотографії, яку має зняти д. Дідоха.

Пополуднева сесія Конгресу починається в год. 2.30.

Д-р В. Ґалан складає привіт від імени **Української Стрілецької Громади.** На сучаснім українськім поколінню великі завдання, від виконання яких залежатиме доля українського народу. Внаслідок розвалу Української Держави тепер на всіх наших землях лютують вороги. Вина занепаду української державности спадає в першій мірі на непідготованість нашого народу з початком світової війни. Останні 12 літ перемінили спосіб думання Українців. Перед 12 літами в деякого з Українців були сумніви в потребі української державы. Тепер таких сумнівів нема. Перед 12 літами були посеред наших дівчів люде, які нищили силу української армії в імя ріжних програм, нині вони розуміють свою помилку. До помилок мусимо признаватися всі: не лише американські Українці, які в час війни за українську державність стояли від неї здалека, але й ті, які в тій війні брали активну участь. На тих помилках ми маємо учитись, щоби дальша наша боротьба була успішна. — Співпраця Української Стрілецької Громади з Обєднанням дала гарні наслідки. Українська Стрілецька Громада вірить в потребу підтримки Українського Війська і по тій лінії веде свою діяльність. Витаючи Конгрес Обєднання і бажаючи йому найкращих успіхів, д-р Ґалан закінчує свій привіт окликом: „Нехай живе Українська Держава і її сильна Армія!"

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ГЮСТОН, ТЕКС.

Жертви на народні цілі.

Громадянин Павло Барабаш переслав замісць святочних желань 10 долярів на народні цілі. Гроші вислано до краю через Обєднання.

—o—

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Пожертва з представлення.

Чорноморська Січ, друга сотня, переслала через Обєднання 99 долярів 18 центів чистого доходу з представлення „Дай серцю волю заведе в неволю".

Гроші призначені так: на політичних вязнів 49 дол. 50 центів і на інвалідів 49 дол. 68 центів.

В. Кушнір, сотник.

ГАМТРАМК, МІШ.

Допомога на ліки.

Товариство імени Маркіяна Шашкевича, відділ 94 Українського Народного Союза, переслало через Обєднання 10 долярів, призначені на медичну поміч жертвам польського терору в Галичині, яку зорганізував митрополит Шептицький.

І. Курчак, фін. секретар.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Українське Товариство Дністер, 310 відділ У. Н. Союза, переслало через Обєднання до Рідного Краю 29 долярів, призначених на визвольну боротьбу.

Ці гроші зібрано на річних зборах згаданого Товариства. **Василь Сенишин,** предс.; **Теодор Шевчук,** касієр; **Дмитро Баґрій,** секретар.

—o—

ДЖЕРАРД, О.

Громадянин Михайло Іванчак переслав через Обєднання пожертву в сумі 5 долярів, призначену на боротьбу в Рідним Краю.

ПОДРУЖЕ ЩАСТЯ ГІРШЕ ЯК ВЯЗНИЦЯ.

До віденської поліції зголосилась одна жінка, яка просила, щоби її арештували за те, що вона вбила дитину. Її арештовано, але слідство виявило, що вона ніякої дитини не вбила. Опинившись перед судом, ця жінка зізнала, що вона справді нічого не винна, але її чоловік бив її що дня і вона, не маючи де скритись від чоловіка, обдурила поліцію, щоби тим чином посидіти в арешті.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15 лютого, в годині 2-ій пополудни, в галі церковній, 303 Гудсон Евеню. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Н. Сорохтей, предс.; Д. Сводарик, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15-го лютого, в укр. парохіяльній школі на Ривер ул., зараз по відправі. Проситься всіх членів взяти участь в мітінгу, бо є дуже важна справа, котру муситься вирішити. Довгуючих членів напоминається, щоб були ласкаві прийти і вирівнати свої залеглости, бо інакше наразяться на суспендовання. Старших і дітей будемо принимати без оплати вступного через два місяці, тому користайте з нагоди. — П. Саламаха, фін. секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться 15 лютого, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі на Делмор Евеню. Обовязком є кождого члена явитись і вирівнати свої вкладки, бо на другий місяць за не плачених членів грошей не відсилаємо. — А. аЗгута, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Національне Тов. „Згода", від. 358, повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 лютого, в годині 1.30 пополудни, в У. Н. Домі, Вест 14-та ул. Проситься членкиць прийти точно на збори. — Б. Гречковська, писарка.

ТОВНТОН, МАСС. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 427, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 лютого, точно в годині 2-ій пополудни. Проситься членів явитись на час. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Мітінг відбудеться в Товариській Гали, 14 Мейнел Евеню. — К. Сідзінський, предс.; В. Туркало, кас.; І. Пашковський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Кн. Данила, від. 356, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15 лютого, в годині 2-ій пополудни, в Нар. Домі, 3322 Н. Лавренс ул. Проситься усіх членів прибули на мітінг на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих взивається прийти на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо інакше поступиться з ними після статута. — М. Долиний, предс.; Г. Лесик, кас.; О. Дьорка, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 15 лютого, в годині 1-ій пополудни. Кождий член мусить явитись і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. Є важні справи до полагодження. — Т. Ковчак, предс.; В. Олексюк, кас.; Я. Яцинич, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 лютого, в годині 2-гій пополудни, під ч. 618 Вест Лакавана. Проситься всі хчленів прийти на мітінг. — Григорій Запотічний, голова.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Повідомляється усіх членів відділу 288, що мітінг відбудеться 15-го лютого, точно в годині 1-ій пополудни. Обовязком є кождого члена бути на сім мітінгу. Довгуючі члени обовязані прийти і вирівнати свої залеглости, бо інакше поступиться з ним після статута, бо відділ не може оплачувати за членів. — Іван Мамицький, 150 Іст 7-ма ул., Бетлегем, Па.

Мати (до синка): Вчора було тут у шафі три яблока, а нині вже є лиш одно!

Синок: Прошу мамусі, в хаті було так темно, що я третього яблока не добачив.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(2)

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Як картяний обманець пробував утекти з каюти, він бачив, як височезна постать Тарзана заступила йому дорогу. Він кинувся на нього та став його бити кулаками, але він почув, немов би величезна малпа скопила його в свої руки. Так Миколай Роков запізнався вперше з тими мязами, що колись побідили львицю Нуму та велику малпу Теркоза.

—o—

Тарзан затягнув обманця назад до здивованих його жертв та розказав їм, як Тарзан бачив у зеркалі, як він їх шахрував. Він пустив свого бранця й не думав більше за цілу справу. Але він скоро переконався, що в сей спосіб набув собі непримиримого ворога в Рокову, одному з найбільших пройдисвітів у цілій Европі.

—o—

На другий день корабель причалив до берега. Тарзан поїхав до Парижа та пішов просто до свого приятеля Д'Арнота, котрий приняв його дуже радо. Морський офіцир ніколи не міг забути сеї пригоди, як то Тарзан вратував його від неминучої смерти в далекій Африці.

—o—

Приятелі пробули в Парижі разом які два тижні, оглядаючи місто. Одного вечера Тарзан зайшов до одної музичної галі. Там підчас нумеру з танцями він почув на собі нагло очи чужинця. Якби він був краще приглядався, він був би побачив, що за ним слідили.

—o—